

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет педагогічної освіти

Кафедра початкової та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана
факультету педагогічної освіти
Герцюк Д.Д.

« 30 » серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибрані питання методик початкової освіти

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 013 Початкова освіта

Денна форма навчання

Львів - 2021 рік

Вибрані питання методик початкової освіти. Робоча програма з для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» „30” серпня, 2021 року – 18 с.

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти **Проц М. О.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від “30” серпня 2021 року

Завідувач кафедри _____ проф. Мачинська Н.І.

“30” серпня 2021 року

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол від “ 8” 08 2021 року, протокол № 1

Голова Вченої ради _____ доц. Герщок Д. Д.

©М.Проц, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 013 Початкова освіта (шифр і назва)		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		8-й	8-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2 год	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		30 год.	72 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: <i>залік</i>			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення нормативної дисципліни «Вибрані питання методик початкової освіти» є спрямування випускників на узагальнення й систематизацію одержаних знань. Забезпечує це поділ навчального матеріалу кожної дисципліни на частини, які становитимуть питання й осмислення яких сприятиме глибокому усвідомленню наукового і практичного значення теми, її місця в підготовці молодого спеціаліста до майбутньої професійної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вибрані питання методик початкової освіти» є:

- забезпечити формування соціально-активної особистості;
- вчити здобувачів закладу вищої освіти створювати сприятливі умови для всебічного розвитку потенційних можливостей учнів, його реалізація вимагає від учасників освітнього процесу високої професійної компетентності, здатності до творчої діяльності, утвердження в освітньому процесі педагогіки партнерства як життєвого принципу сучасної школи;
- визначення рівня теоретичної і практичної підготовки майбутнього учителя початкової школи;
- спрямування випускників на узагальнення й систематизацію одержаних знань;
- сформувані позитивне ставлення і прагнення майбутнього вчителя початкової школи до творчого оволодіння новими навчальними технологіями;
- вчити здобувачів закладу вищої освіти обирати оптимальні технології навчання відповідно до індивідуальних можливостей учнів початкових класів, рівню їх підготовки, умов;
- орієнтувати студентів до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- місце та значення психології, педагогіки та фахових методик в системі теоретико-прикладних наук, основні категорії фахових методик;
- методи науково-педагогічних досліджень;
- принципи організації використання знань з психології, педагогіки та фахових методик для навчання у початкових класах;
- проблеми та позитивний досвід організації сучасної педагогічної діяльності вчителів початкових класів.

вміти:

- організовувати навчально-виховний процес у початкових класах відповідно до вимог фахових методик, Закону України «Про освіту» Державного стандарту початкової загальної освіти;

- аналізувати навчально-виховну роботу в школі, класі, позашкільній діяльності згідно з передбачуваними програмними вимогами, методичними принципами та закономірностями;
  - вміло застосовувати здобуті теоретико-методичні положення в практиці педагогічної діяльності;
  - організовувати колектив учнів на виконання поставлених завдань;
  - стимулювати навчальну діяльність і поведінку учнів;
  - аналізувати навчально-педагогічні ситуації, використовувати на практиці досягнення сучасної методичної та психолого-педагогічної наук, проводити інтегровані уроки, дискусії, проявляти творчий підхід до шкільних і учнівських справ;
- організовувати предметну позакласну та позашкільну роботу з учнями.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню:

Загальних компетентностей (ЗК)

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК-13. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахових компетентностей спеціальності (ФК)

ФК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

ФК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Успішне засвоєння навчальної дисципліни сприятиме досягнення бакалаврами

програмних результатів навчання

ПРН-6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу

змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН-9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Педагогіка та психологія

Тема 1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток.

Тема 2. Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Концепція НУШ.

Тема 3. Педагогічний процес, його суть та закономірності.

Тема 4. Дидактика – теорія навчання і освіти. Сутність і завдання дидактики. Внесок педагогів у розвиток дидактики.

Тема 5. Навчання як складова освітнього процесу, його структура, функції. Педагогіка партнерства.

Тема 6. Урок у сучасній початковій школі.

Тема 7. Структурна модель та інноваційна діяльність педагога

Тема 8. Інтегроване навчання. Тематичний та діяльнісний підходи.

Контроль знань за змістовим модулем 1

Змістовий модуль 2. Фахові методики початкової освіти

Тема 9. Методика навчання природознавства – педагогічна наука.

Тема 10. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти.

Тема 11. Закономірності розвитку зв'язного мовлення на уроках літературного читання.

Тема 12. Методика навчання учнів початкових класів техніці оригамі

Тема 13. Об'ємно-просторові і візуальні жанри і види

Тема 14. Методика навчання математики в початкових класах як наука

Тема 15. Організація навчання математики. Урок математики, система уроків.

Вимоги до сучасного уроку

Контроль знань за змістовим модулем 2

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього годин	Кількість годин денна форма					
			у тому числі					
			лекції	практичні заняття	лабор.	інд.	самоств. робота	
1	2	3	4	5	6	7	8	
Змістовий модуль 1. Основи педагогіки								
1.	Тема 1. Педагогіка як наука, її виникнення і розвиток	6	2	2			2	
2.	Тема 2. Реалізація змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти. Концепція НУШ	6	2	2			2	
3.	Тема 3. Педагогічний процес, його суть та закономірності.	6	2	2			2	
4.	Тема 4. Дидактика – теорія навчання і освіти. Сутність і завдання дидактики. Внесок педагогів у розвиток дидактики	6	2	2			2	
5.	Тема 5. Навчання як складова освітнього процесу, його структура, функції. Педагогіка партнерства	6	2	2			2	
6.	Тема 6. Урок у сучасній початковій школі	6	2	2			2	
7.	Тема 7. Структурна модель та інноваційна діяльність педагога	8	2	2			4	
8.	Тема 8. Інтегроване навчання. Тематичний та діяльнісний підходи	4	2				2	
	<i>Контроль знань за змістовим модулем 1</i>	2		2				
Змістовий модуль 2. Фахові методики початкової освіти								
9.	Тема 9. Методика навчання природознавства – педагогічна наука	8	2	2			4	
10.	Тема 10. Короткий огляд історії методів навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу, прийоми звукового синтезу	6	2	2			2	

11.	Тема 11. Закономірності розвитку зв'язного мовлення на уроках літературного читання	4	2	2				
12.	Тема 12. Методика навчання учнів початкових класів техніці орігамі	6	2	2			2	
13.	Тема 13. Об'ємно-просторові і візуальні жанри і види	8	2	2			4	
14.	Тема 14. Методика навчання математики в початкових класах як наука	4	2	2				
15.	Тема 15. Організація навчання математики. Урок математики, система уроків. Вимоги до сучасного уроку	2	2					
	<i>Контроль знань за змістовим модулем 2</i>	2		2				
	Всього годин ЗАЛІК	90	30	30			30	

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальним планом та програмою.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Наукові дослідження в педагогіці, їх особливості	2
2	Тема 2. Вчитель, його функції і завдання в суспільстві. Вимоги до сучасного вчителя	2
3	Тема 3. Педагогічна майстерність у професійній діяльності вчителя	2
4	Тема 4. Закономірності, принципи і правила навчання	2
5	Тема 5. Методи і засоби навчання, їх класифікація та характеристика	2
6	Тема 6. Інтерактивне навчання як інноваційна технологія організації освітнього процесу	2
7	Тема 7. Форми організації навчальної діяльності учнів. Тенденції розвитку форм навчання	2
8	Тема 8. Діагностика навчання	2
9	Тема 9. Засоби наочності у процесі навчання природознавства. Методика їх використання	2
10	Тема 10. Методи і прийоми організації процесу навчання у	2

	методиці природознавства	
11	Тема 11. Види переказів і методика їх проведення. Організація та прийоми навчання усним і письмовим переказам: попередня розсосереджена робота, постановка завдання, мотивація мовлення	2
12	Тема 12. Зміст роботи з розвитку монологічного мовлення та способи організації навчання зв'язним висловлюванням. Комунікативна компетентність школяра	2
13	Тема 13. Український народний декоративний розпис	2
14	Тема 14. Методика вивчення простих задач	2
	Контроль знань за модулем	4
	Усього годин	30

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин						
1.	Тема 1. Визначте об'єкт і предмет, мету і завдання наукового дослідження за темою: "Організація контролю й успішності учнів початкової школи".	2						
2.	<p>Тема 2. Опрацюйте пораду 1 В.О. Сухомлинського з книжки «Сто порад вчителю» (К.: Рад. школа, 1988. – 310 с.) і дайте відповіді на запитання, виконайте завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ У чому вбачав В.О. Сухомлинський специфічні особливості педагогічної професії? Проілюструйте власними спостереженнями. ✓ Ваша думка щодо визначення В.О. Сухомлинським «наріжного каменя педагогічного покликання»? ✓ Як за В.О. Сухомлинським можна визначити покликання людини до педагогічної професії? Щоб відповісти, складіть таблицю за таким зразком: <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="text-align: center;"><i>В.О.Сухомлинський радить обирати професію вчителя</i></td> <td style="text-align: center;"><i>В.О.Сухомлинський не радить обирати професію вчителя</i></td> </tr> <tr> <td>1. Якщо...</td> <td>1. Якщо...</td> </tr> <tr> <td>2. Якщо...</td> <td>2. Якщо...</td> </tr> </table>	<i>В.О.Сухомлинський радить обирати професію вчителя</i>	<i>В.О.Сухомлинський не радить обирати професію вчителя</i>	1. Якщо...	1. Якщо...	2. Якщо...	2. Якщо...	2
<i>В.О.Сухомлинський радить обирати професію вчителя</i>	<i>В.О.Сухомлинський не радить обирати професію вчителя</i>							
1. Якщо...	1. Якщо...							
2. Якщо...	2. Якщо...							
3.	Тема 3. Поясніть суть аналізу та моделювання педагогічної ситуації та педагогічного завдання.(Див.- Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч.посіб.; За ред. Зязюна І.А.-	2						

	К: Вища шк.; 2006-стр.31-38)	
4.	<p>Тема 4. 1. Опрацювати правила та шляхи реалізації принципів навчання.</p> <p>2. Підібрати 5 прислів'їв та приказок, висловів видатних педагогів, які ілюструють різні принципи навчання.</p>	2
5.	<p>Тема 5. 1. Розробіть ієрархію факторів, що впливають на вибір методу навчання.</p> <p>2. З наведених тверджень виберіть фактори, що впливають на вибір методів навчання: мета навчання; рівень мотивації учня; складність навчального матеріалу; рівень підготовки учнів; активність учнів; вік учнів; час навчання; тип та структура заняття; кількість учнів в класі; рівень підготовленості педагога.</p>	2
6.	<p>Тема 6. 1. Заповніть таблицю «Позитивні та негативні аспекти інтерактивного навчання».</p> <p>2. Розробіть інтерактивну вправу для навчання молодших школярів (предмет і клас на вибір).</p> <p>3. Запропонуйте правила організації інтерактивної роботи учнів на уроках у початкових класах.</p>	2
7.	<p>Тема 7. Проаналізуйте нормативну базу інноваційної діяльності:</p> <p>1. Закон України «Про інноваційну діяльність» 2004. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15</p> <p>2. Положення про експериментальний загальноосвітній заклад. Освіта України. 2002. 28 травня. С. 4-5.</p> <p>3. Положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (наказ МОН України № 522 від 17.11.2000). Освіта України. 2001. № 6. С. 1-4.</p> <p>4. Закон України «Про загальну середню освіту». 2018.</p> <p>5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. 2013.</p> <p>Заповніть таблицю «Характеристика нормативно-правових документів у контексті інноваційної діяльності сучасного педагога»</p>	4
8.	<p>Тема 8. 1. Підготуйтеся до дискусії на тему «Традиційне предметне навчання чи інтегроване навчання?» Оберіть свою позицію(традиційне предметне навчання чи інтегроване) і обґрунтуйте свій вибір.</p> <p>2. Заповніть таблицю «Позитивні та негативні аспекти інтегрованого навчання».</p>	2

9.	Тема 9. 1. Заповніть таблицю «Класифікація засобів наочності з природознавства». 2. Ознайомтеся з типовим переліком засобів навчання та обладнання для початкової школи для природничої освітньої галузі https://nus.org.ua/news/mon-rozrobylo-typovuj-perelik-zasobiv-navchannya-ta-obladnannya-dlya-pochatkovoyi-shkoly/ 3. Перегляньте відео про лепбук: https://www.youtube.com/watch?v=xRRqIOk0vXg .	4
10.	Тема 10. 1. Складіть інтелектуальну карту до теми «Методи навчання природознавства» 2. Розробіть дидактичну гру природничого змісту із малюнками на закріплення вивчених понять.	2
11.	Тема 12. Продемонструвати послідовність складання виробу технікою орігамі (стріла, човник, склянка) на вибір студента.	2
12.	Тема 13. Творчість Катерини Білокур, Марії Приймаченко, Параски Хоми, Тетяни Пати, Федора Панка.	4
	Усього годин	30

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота передбачає самостійне опрацювання тем і питань необхідних для засвоєння навчальної дисципліни.

10. Методи та форми навчання

Викладання навчальної дисципліни «Вибрані питання методик початкової освіти» здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи.

Дисципліна «Вибрані питання методик початкової освіти» складається з 2 змістових модулів, 15 тем, і розрахована на 90 навчальних годин, з яких 30 годин лекційних занять, 30 годин практичних занять та 30 годин навчального часу передбачено для самостійного опанування навчального матеріалу.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку в кінці вивчення курсу.

Лекційні заняття є формою аудиторного заняття, де на проблемному рівні забезпечується доведення викладачем навчальної інформації шляхом викладу загальних і особливих положень теми. Лекції є основним джерелом знань. Вони

охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчального курсу. Метою лекції є висвітлення лектором проблем теоретико-методологічного характеру, визначення основних категорій, аналіз важливих аспектів аналізованих проблем з метою формування у студентів комплексу знань, вмінь і навичок основ дидактики і педагогічних технологій в початковій школі. Необхідною умовою для досягнення означеної мети є перманентне ознайомлення з новітньою науковою та навчальною літературою. Практичне заняття є формою навчального заняття, під час якого викладач організує детальний розгляд окремих теоретичних положень та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами завдань. Контроль теоретичних знань студентів забезпечується шляхом обговорення попередньо визначених питань. Практичне заняття сприяє формуванню вміння вирішувати конкретні практичні завдання. Самостійна робота є основним засобом опанування студентами навчального матеріалу у позааудиторний час, що передбачає опрацювання конспекту лекцій та самостійне освоєння навчального матеріалу за окремими темами, опрацювання нормативно-правових актів та програм за темою заняття, а також рекомендованої наукової та навчальної літератури, підготовка до іспиту.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні, навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичні рекомендації тощо.

Консультації є формою аудиторного або індивідуального заняття, що сприяє глибшому та повнішому засвоєнню тем навчальної дисципліни.

Методи

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

Інтерактивні методи.

11. Методи контролю

Оцінка якості засвоєння навчальної програми включає **поточний контроль успішності, модульний контроль та залік.**

Для поточного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення **практичних занять та виконання творчих робіт**, перелік яких наводиться в робочій навчальній програмі.

Для модульного контролю засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається контроль знань, порядок проведення та зміст якого наводяться в робочій навчальній програмі.

Для організації **самостійної роботи** студентів передбачається **написання рефератів, творів, виконання творчих завдань**.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота														Контроль знань за змістовими модулями		Сума (залік за поточною успішністю)
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2						1	2	100
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14			
5	6	5	6	5	6	5	6	5	6	5	6	5	5	5	10	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D		
51-60	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна та робоча програма, силабус з курсу «Вибрані питання методик початкової освіти».
2. Електронний курс на платформі Moodle.
3. Підручники та їх електронні форми (зазначені у списку літератури).
4. Навчальні посібники (зазначені у списку літератури).
5. Мультимедійні презентації до лекцій, відеоматеріали, електронні ресурси Інтернет мережі.

14. Рекомендована література

Державні законодавчі і нормативно-правові документи з питань освіти в Україні

1. Державний стандарт початкової освіти. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: прийнятий 16.01.2020. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
3. Закон України «Про освіту»: прийнятий 05.09.2017 р. – URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
4. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Україна, 1996. – 56 с.
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. . – URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
6. Концепція «Нова українська школа». – URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>
7. Навчальні програми для 1-4 кл. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
8. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0659-00>
9. Професійний стандарт „Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”. – URL: <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf>
11. Типова освітня програма. 2018. - URL: mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli.

ПЕДАГОГІКА

Основна

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник / Н.П.Волкова. – Вид. 4-те, перероб., доп. – К.: Академвидав, 2012. – 615 с.
2. Максимюк С. Педагогіка: Навчальний посібник / С. Максимюк. – К.: Кондор, 2009. – 670 с.
3. Нова українська школа: poradnik dlya vchytel'ya / За заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2018. 206 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник / М.М. Фіцула. – Вид. 3-тє, перероб., доп. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. – 230 с.
5. Чепіль М., Дудник Н. Педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2012. – 224 с.

Додаткова

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – 2-ге вид., доп. і випр. – Рівне, 2011. – 552 с
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – К., 2015. – 448 с.
1. Енциклопедія освіти / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ЮнікомІнтер, 2008. – 1040 с.

2. Левківський М. В. Історія педагогіки: підручник / М. В. Левківський. – Київ : Центр навчальної літератури, 2016. – 376 с.
3. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи: Навчальний посібник / І.В.Малафійк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.
4. Портфоліо учителя, як форма аналізу та оцінки результатів його діяльності: методичні рекомендації [Електронне видання] / Л. М. Бабченко. Дніпро: Середняк Т. К., 2019. 21 с. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyky_dlia_pedahohichnykh_pratsivnykiv
5. Словник термінів і понять сучасної освіти / уклад.: Л. М. Михайлова, О. В. Пагава, О. В. Проніна. За заг. ред. Л. М. Михайлової. Сєверодонецьк, 2020. 194 с.

ПСИХОЛОГІЯ

Основна

1. Вікова педагогічна психологія. Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Каравела, 2007. – 400 с.
2. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.І. Власова. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
3. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія / В.П.Кутішенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. –128 с.
4. Поліщук В.М. Вікова та педагогічна психологія (програмні основи, змістові модулі, інформаційне забезпечення): Навчально-методичний посібник / В.М. Поліщук. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 330 с.
5. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навчальний посібник / М.В. Савчин. – К.: Академвидав, 2007. – 424 с. (Альма-матер).
6. Семіченко В. А. Психологія педагогічної діяльності / В.А. Семіченко – К.: Вища школа, 2004 – 368 с.

Додаткова

1. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості / О.Л. Кононко. – К.: Освіта, 1998. – 255 с.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С.Костюк. – К.: Радянська школа, 1989. – 608 с.
3. Максименко С. Д. Загальна психологія / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. К.: МАУП, 2000. – 256 с.
4. Партико Т. Б. Загальна психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Б.Партико. – К., 2008. – 416 с.
5. Савчин М.В. Вікова психологія: Навчальний посіб. – 2-ге вид., стереотип. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академвидав, 2009. – 360 с. (Серія «Альма-матер»).
6. Савчин М.В. Загальна психологія : Навчальний посіб. / М.В. Савчин. – К.: Академвидав, 2011. – 464 с. – (Серія «Альма-матер»).
7. Чепелева Н.В. Психологічна культура майбутнього вчителя / Н.В. Чепелева. – К.: Знання, 1989. – 32 с. – (Сер. 7 «Педагогічна», №8).

Електронні ресурси

1. Психологія / За ред. Трофімова Ю.Л. [Електрон. ресурс]. – URL: <http://westudents.com.ua/glavy/79955-peredmovva.html>

2. Сергєєнкова О.П. Педагогічна психологія [Електрон. ресурс]. – URL: <http://westudents.com.ua/glavy/78975-35-psihologchna-harakteristika-pedagogchno-maysternost-stilv-pedagogchno-dyalnost.html>

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основна

1. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови у вищій школі: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 176с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364 с.
3. Коваль Г.П. Методика читання: Навчальний посібник / Г.П.Коваль, Л.І.Іванова, Т.Б.Суржук. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 280 с.
4. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів / Г.П. Коваль, Н.І. Деркач, М.М. Наумчук / – Тернопіль: Астон, 2008. – 287 с.
5. Грибан Г.В. Практикум з методики викладання української мови: Навчально-методичний посібник / Г.В.Грибан, О.А.Кучерук. – К.: Кондор, 2003.–160 с.

Додаткова

1. Вашуленко М.С. Українська мова : Підручник для 3 класу загальноосвіт. навч. закл. з навчанням українською мовою / М.С.Вашуленко, О.І.Мельничайко, Н.А. Васильківська / За ред. М.С.Вашуленка. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 192 с.
2. Вашуленко М. Навчально-методичне забезпечення процесу навчання грамоти першокласників за новою навчальною програмою /М. Вашуленко, О. Прищепа, О. Вашуленко // Початкова школа. – 2012.–№10.–С. 16–20.
3. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. Підручник для студентів педагогічних факультетів / О.Я. Савченко. – К.: Генеза, 2002. –368 с.
4. Сучасна українська літературна мова з практикумом – Львів : навч. посібник / М.О. Стахів, Г.І. Крохмальна. – ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 456 с.
5. Сухомлинський В.О. Слово рідної мови / В.О. Сухомлинський / Вибрані твори: В 5т. – К., 1976. – Т.3. – 670 с.
6. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: У 2 т. / К. Д. Ушинський; за ред. О. І. Пискунова. – К.: Рад. школа, 1983. – 359 с.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

Основна

1. Коваль Г.П. Методика читання: Навчальний посібник / Г.П. Коваль, Л.І. Іванова, Т.Б. Суржук. –Тернопіль: Навчальна книга –Богдан, 2008. –280 с.
2. Олійник Г.А. Формування навичок виразного читання в 1 класі / Г.А. Олійник. –Тернопіль: Астон, 2001. – 178 с.
3. Савченко О.Я. Методика читання в початкових класах: Посібник для вчителя / О.Я. Савченко. –К.: Освіта, 2007. –334 с.

Додаткова

1. Біденко В.В. Аналіз тексту твору на основі його багаторазового перечитування / В.В. Біденко // Рідна школа. –2000. – № 12. – С. 39–40.
2. Бондаренко О. Врахування жанрової природи творів під час вивчення лірики в початкових класах / О. Бондаренко, В. Сиротенко // Початкова школа. – 2015. – №5. – С. 51–55.
3. Ємець А. Проблеми вивчення сучасної дитячої літератури / А. Ємець // Початкова школа. – 2010.–№ 6.–С. 35–38.
4. Куріпта В.І. Ефективні методи і прийоми удосконалення навички читання / В.І. Куріпта// Початкове навчання і виховання. –2005. –№ 20–30. –С.38–48.
5. Куцоконь Н. Словниково-логічні завдання на уроках читання / Н. Куцоконь// Початкова школа. – 2012.–№ 6.–С.11–15.
6. Трунова В. Методика позакласного читання в підготовчий і початковий періоди / В. Трунова// Початкова школа. – 2011.–№ 10.– С. 20–23.
7. Трунова В. Основні положення щодо позакласного читання в початкових класах / В. Трунова // Початкова школа. – 2011.–№ 9.–С. 21–24.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ

Основна

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя. 2018. 160 с.
2. Скворцова С.О. Методика навчання математики в 1-2 класах: URL: [http://interactive.ranok.com.ua/upload/file/!!!!!!!!!!!!!!ukr2/metodyka%20navchannia%20matematyky%20u%201-2%20klasakh%20ZZSO%20na%20zasadakh%20intehratyvnoho%20i%20kompetentnisnoho%20pidkhodiv%20\(Skvortsova%20S_%20O_,%20Onopriienko%20O_V_\)%20.pdf](http://interactive.ranok.com.ua/upload/file/!!!!!!!!!!!!!!ukr2/metodyka%20navchannia%20matematyky%20u%201-2%20klasakh%20ZZSO%20na%20zasadakh%20intehratyvnoho%20i%20kompetentnisnoho%20pidkhodiv%20(Skvortsova%20S_%20O_,%20Onopriienko%20O_V_)%20.pdf)
3. Скворцова С.О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів: URL: <https://skvor.info/publications/books-and-workbooks/>.
4. Скворцова С.О. Методика навчання математики в 3-4 класах: URL: <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbnik-nova-ukraska-shkola-metodika-navchannya-matematiki-u-3-4-klasakh-zakladv-zagalno-seredno-osvti-na-zasadakh-ntegrativnogo--kompetentnsnogo-pdkhodv/>
5. ШІСТЬ ЦЕГЛИНОК в освітньому просторі школи. Методичний посібник. The LEGO Foundation, 2018. 32 с.

Додаткова

1. Формування поняття про просту задачу. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DdnnHhIk7sY>
2. Задача на знаходження суми. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=lEE-D56g8I0&t=229s>
3. Задачі на знаходження різниці URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DAoihRMvZ7c>
4. Досліджуємо задачі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Q9zS16sJ94o>
5. Досліджуємо складові задачі. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=59FogE6PsaQ>
6. Задачі на пропорційне ділення. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ZyFwbzaJFcM>

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Основна

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства / Тетяна Миколаївна. Байбара. – К: Веселка, 1998. – 334 с.
2. Луцан Н.І. "Людина і світ" в інноваційних технологіях навчання: Навчальний посібник / Н. І.Луцан. – К.: ВД "Слово", 2012. – 184 с.
3. Нарочна Л. К. Методика викладання природознавства: Навчальний посібник / Л. К. Нарочна, Г. В. Ковальчук, К. Д. Гончарова. – К.: Вища школа. 1990 – 302 с.
4. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: Підручник для студ. пед. факульт. / О. Я. Савченко. – К.: Генеза, 2002. – 368 с.
5. Шандрівська Г.М. Я і Україна. Навколишній світ. 2 клас: Розробки уроків за програмою Н.Бібік, Н.Коваль / Г. М.Шандрівська, М.М.Лясковська. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 112 с.

Додаткова

1. Байбара Т. М. Методика викладання природознавства для 2 класу трирічної і 3 класу чотирирічної початкової школи / Т. М. Байбара, Н. С. Коваль. – К.: Веселка, 1998 – 330 с.
2. Висторонський В., Петруненко Л. Природознавство. Уроки за новою програмою. 3-й клас / за заг. ред. В. Висторонського, Л. Петруненко. – К., 2014. – 128 с.
6. Гільберг Т. Г., Сак Т. В. Природознавство : підручник для 4 класу / Т. Г. Гільберг, Т. В. Сак. – К.: Генеза, 2015. – 176 с.
7. Грущинська І. В. Природознавство: підручн. для 2 класу / І. Грущинська. – К: Видавничий дім "Освіта", 2012. – 160 с.
8. Грущинська І. В. Природознавство: підручн. для 3 класу / І Грущинська. – К: Видавничий дім "Освіта", 2013. – 176 с.

Електронні ресурси

1. Всеукраїнський природознавчий науково – популярний журнал «Колосок». – URL: <http://kolosok.org.ua/vseukrajinskyj-pryrodnychuj-naukovo-populyarnyj-zhurnal/>
2. Бібліотека Освітнього порталу «Педагогічна преса». – URL: <http://lib.pedpresa.ua>
3. Освіта. UA: Освіта в Україні та за кордоном. – URL: <http://osvita.ua/>
4. Шкільні підручники онлайн. – URL: <http://pidruchnyk.com.ua>

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

Основна

1. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти): навч.-метод. посіб. / М.В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : ЯРИНА, 2016. – 196 с.
2. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти: Навчальний посібник / М.А.Кириченко, І.М.Кириченко. – К.: Вища школа, 2002. – 190 с.
3. Кириченко М.А. Український народний декоративний розпис: Навчальний посібник / М.А.Кириченко. – К.: Знання-Прес, 2006. – 228 с.

Додаткова

Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну: Навчальний посібник / Н.І.Луцан. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 172 с.

Електронні ресурси

Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник / Є.А.Антонович, Р.В.Захарчук-Чугай, М.Є. Станкевич. – Львів: Світ, 1993. – 272 с. – URL: <http://www.studfiles.ru/preview/2412667/>

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ З ПРАКТИКУМОМ

Основна

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: Навчальний посібник / І.М. Веремійчик. – Тернопіль: ОСО Мальва, 2004. – 276 с.
2. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігами / Н.М. Коппалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80 с.
3. Соколова С. Азбука орігами / С. Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432 с.
4. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання: Навчальний посібник / В.І. Хорунжий. – Тернопіль: СМП Астон, 2003. – 220 с.

Електронні ресурси

1. Уроки трудового навчання в початковій школі. – URL: pedkopilka.com.ua/vospitateljam/.../index.htm

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВА

Основна

1. Громадянська освіта: теорія та методика навчання. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ETNA-1, 2008. 174 с.
2. Зростаємо в демократії. Плани уроків для початкових класів з освіти для демократичного громадянства та прав людини (ОДГ/ОПЛ) / [В. Вайдінгер, Р. Голлоб] / Під заг. ред. Р. Голлоб, П. Крапф та ін.; пер. з англ. та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. укр. версії Н. Г. Протасова. К: НАДУ, 2011, 154 с.
3. Зростаємо у демократії: Плани уроків для початкового рівня з питань демократичного громадянства та прав людини / Р. Голлоб, В. Вайдінгер; ред. Р. Голлоб, П. Крапф, В. Вайдінгер. Пер. з англ. та адапт. О. В. Овчарук; заг. ред. укр. версії: Н. Г. Протасова. 3-тє вид. К.: Основа, 2016. Т. 2. 164 с.

Додаткова

1. Живемо в демократії. Плани уроків з питань освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для загальноосвітніх навчальних закладів / Р. Голлоб, Т. Хаддлестон, П. Крапф, Д.Роу, В.Таелман – Т. 3.
2. Навчання демократії: збірник практичних занять з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини / Р. Голлоб, П. Крапф. – Пер. з англ. та адапт. Н. Г. Протасової. – К. : Основа, 2016. – Т. 6. – 100 с.